

Poštnina plačana v gotovini

Cena 2 Din

OPERA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1933/34

TRAVIATA

Premijera 11. novembra 1933

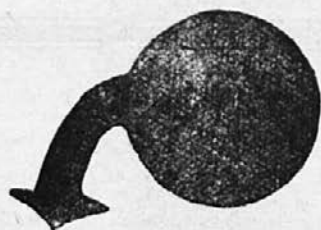
IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: M. BRAVNIČAR

Dežnike - nogavice

KUPITE

najugodnejše
v trgovinah tovarne

VIDMAR

LJUBLJANA: Pred Škofijo 19
Prešernova ul. 20

BEOGRAD: Kralja Milana 13

ZAGREB: Jurišičeva ul. 8

Lastni izdelki!

Ogroma izbira!

Tovarniške cene!

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

zhaja za vsako premijero

Premijera 11. novembra 1933

Giuseppe Verdi

Rojen 10. oktobra 1813. v Roncole. Sin preprostega gostilničarja in trgovca. Prvi glasbeni pouk je dobil že kot sedemletni deček pri domačem organistu in v bližnjem mestecu Busetto. Pozneje je šel v Milan, kjer je nadaljeval glasbene študije pri učitelju Lavigna. Dvajset let star je postal organist v Busetto in se poročil s hčerko očetovega prijatelja. Prva njegova opera »Rocester« ni imela uspeha, 17. novembra 1839. pa je bila uprizorjena na milanski Scali njegova druga opera »Oberto, grof St. Bonifacio« z velikim uspehom. Temu uspehu so sledili spet neuspehi, dokler si ni utrdil slovesa s svojo opero »Ernani«, ki ga je napravila znamenitega tudi že izven mej ožje domovine. Z »Rigolettom«, »Trubadurjem« in »Traviato« pa si je že osvojil vsa svetovna operna gledališča. S »Plesom v maskah« in »Aido« je vstvaril v svoji drugi stvariteljski dobi močne odrske umetnine, z »Othelom« in »Falstaffom« pa bisere operne literature, ki so krona njegovega velikega življenskega dela. Verdi je poleg Richarda Wagnerja največji glasbeno-dramatski genij prejšnjega stoletja. Umril je 27. januarja 1901. v Milanu.

Anton Neffat:

Skladatelj in buditelj naroda

Dokaj čudno se nam zdi, če pomislimo, da je Verdi, katerega svet še danes obožuje in časti radi njegovih divnih melodij, bil indirektni faktor, buditelj in duševni prvobornik ujedinenja Italije. Ujedinenje Italije se ni izvršilo samo z orožjem. Velik delež pri tem ima duševna revolucija, ne v zadnji vrsti umetnost, in sicer tista, ki najbolj diči italijanski narod — glasba.

Zmagam Garibaldija, političnim uspehom Cavourja, doktrinam Mazzinija, delu vseh patrijotov in mučeniški smrti vseh svobode željnih Italijanov se je pridružil nesmrtni pevec Verdi in s tem ovekovečil in proslavil indirektno dela vseh svojih sobojevnikov. Ko so nekoč naprosili mojstra, naj napiše italijansko himno, je odgovoril: Čemu bi pisal, ko je vsaka nota v mojih spvih jasna priča italijanstva.

Vsak pomembnejši čas v zgodovini človeštva rodi velike duhove. Tako je hotel slučaj, da se je tudi Verdi rodil v burnem

revolucijonarnem letu 1813. Kmalu bi vojna vihra ne prizanesla novorojenčku. Skrbna mati ga je otela, prenesla ga je v zvonik cerkve neznatne domače vasice, kjer je skrila dete, medtem ko so divje tolpe vojaštva požigale, morale in ropale po vasi. Ni dvoma, da so pripovedke staršev in nemirna politična situacija vplivali in oblikovali otroško dušo mladega Verdija. Neizbrisni spomini preteklosti, misli na težko in nevarno bodočnost so zbuvali v mojstru skrbi, tesnejšo vezo z vsemi dogodki in sodelovanje z novimi strujami, katerih cilj je bil: probujenje naroda, osvoboditev Italije izpod francoskega in avstrijskega jarma. Sicer ne vemo, da bi se Verdi dejansko udeleževal gibanj ali vstaj. Že prva njegova dela pa razodevajo gorečega, svobodoželjnega domoljuba. Po raznih peripetijah, družinskih in življenjskih nezdah, neuspehih na opernem polju, prinese leta 1841. Nabukadnezarja. Ta opera izvojuje Verdiju briljanten uspeh. Vsebine opere slika usodo židovskega naroda pod tiranskim žezlom asirskega despota Nabukadnezarja. Ob spominu na Jeruzalem zapojejo zaslužjeni Židje krasen zbor, v katerem prevladuje hrepenenje in tužni spomin na izgubljeni rodni kraj. Iste vsebine je opera »I Lombardi nella prima crociata«. Križarska vojska se odpravlja v sveto deželo, da osvobodi Jeruzalem, sveto mesto, iz rok nevernikov. Revolucijonarno misel razvija Verdi dalje v operi »Attila«, kjer nam predočta hunskega mogočnejša Atilo in njegov pohod na Rim. Toda čudež ustavi pogonovo vojsko — in tolikokrat razdejani Rim je rešen. V »Masnadieri« je milje istotako popolnoma revolucijonaren.

V naslednjem delu pa doseže Verdi vrhunec svoje prve operne dobe. Še danes živi na svetovnih odrih pretresujoča zgodba nesrečnega starca, dvornega norca Rigoletta in njegove hčerke Gilde. Menda ni prišlo sovraštvo, razen v »Aidi«, nikjer do takega izraza, kakor v tem delu. Vsakdo pač pozna monolog Monterona, dialog Sparafucila in Rigoletta. Še bolj strašna pa je »Vendetta« na koncu 3. slike, kjer besneči starec preklinja dvorjansko zalego in njihovo nemoralno početje. Prav temna je tudi zgodba ljubosumnega brata Lune v »Trubadurju«, kjer vidimo strašno bratomorno dejanje. Menda ni melodika v nobeni Verdijevi operi tako robato-divja in ritmika tako živa kot baš v »Trubadurju«. Večkrat mu je kritika — posebno tuja — očitala banalnost, labkomiselnost, toda pomisliti je treba, da so »Cabaletta«, »Di quella pira«, »Vendetta«, »Geruzalem, Geruzalem«, »O mia patria si bella e perduta« napisane za maso, ki ne trpi zamotanih umotvorov, ampak zahteva jasno, preprosto in razumljivo melodiko. In italški narodi so takrat potrebovali živih ritmov, žgoče, zdrave in moške, potentne melodike.

Seveda se je pozneje Verdi umiril. Wagnerjevi principi so nekoliko omajali temelje sivega mojstra, vendar ne tako, da bi bistveno izpremenili njegovo ustvarjanje.

Ideja hrepenenja po svobodi se sistematično nadaljuje tudi v sledečih Verdijevih operah. Vzemimo za primer »Ernani«. Mala anekdota nam lahko predočti, kako je po premieri, ki je

bila viharno sprejeta (zbor »Si videsti di Castilia« je bil pred vojno v Avstriji prepovedan), razdražena publika po ulicah Rima glasno demonstrirala. Nekateri duhoviti Rimljani so celo razlagali Verdi kot sledi V = Viva, E = Emanuele, R = Re, d = d', I = Italia. Bilo je to leta 1844. V tem smislu nadaljuje »Vespri siciliani«, do »Simon Boccanegra«, ki je zajet iz zgodovine in »Ballo in maschera« (Ples v maskah), »Don Carlos«, »Vespri siciliani«, do »Simon Boccanegra«, ki je zajet iz zgodovine borbe genoveških patricijev in plebejstva — do »Aide«. To je krona in tudi konec slavne epohe, a tudi zaključek borbe in zmaga. Italija je konsolidirana, papež je suženj kraljev, narod se je pomiril, sosedje so ustavili sovražnosti. Iz megle vstaja za svivolasega mojstra prekrasna mirna večerna zarja in duševni preobrat, ki nam rodi po dolgem premoru »Othella« in duhovito burko o tolstem vitezu Falstaffu. Verdi je pričel svojo pot s komično opero in jo dovršil tudi s komičnim delom. Ko je Italija izgubila Verdija, je zaključila v svojem preporodnem razvoju veliko dobo. Nadaljevanje te dobe pa je manj globoko, bolj narejeno in tudi — manj slavno.

*

Verdijeva pomembnejša dela po letnicah nastanka.

Leta 1839. Oberto, 1841. Nabucco, 1844. Ernani, 1845. Alziva, Giovanna d'Arco, 1846. Atila, 1847. Macbeth, 1851. Rigoletto, 1853. Trovatore, Traviata, 1855. Vespra siciliani, 1859. Ballo in maschera, 1862. Forza del destino, 1867. Don Carlos, 1870. Aida, 1887. Othello, 1893. Falstaff.

Dejanje „Traviate“

I. dejanje: Violetta je priredila svojim prijateljem in oboževalcem zabavni večer. Med gosti je tudi mladi Alfred Germont, ki jo naskrivoma strastno ljubi. Violetto obide slabost, družba odide, Alfred pa ostane pri njej in ji razodene svojo ljubezen. Violetta mu da kamelijo in ga povabi naj čimprej spet pride. Ko ostane sama, se spomni svojega praznega življenja, vendar ga ne more izpremeniti, čeprav začuti, da je tudi v njej vzknila ljubezen do Alfreda.

II. dejanje. Ljubezen do Alfreda je premagala vse ovire in Violetta živi s svojim dragim na svojem selskem posestvu. Alfred se vrne z lova in zve od sobarice Anine, da hoče Violetta prodati vse svoje imetje, da bi lahko krila življenske troške. Alfred se takoj odpelje za njo v Pariz, da bi to preprečil, medtem pa pride njegov oče k Violetti, da bi osvobodil od nje svojega sina. Stari Germont jo nagovarja in prosi naj za vedno zapusti njegovega sina, kajti od tega je odvisna sreča njegove hčerke. Violetta obljubi staremu Germontu, da bo zapustila Alfreda. Ko se ta povrne, se poslovijo od njega na videz za kratek čas, v pismu pa mu sporoči, da ga je zapustila za vedno. Obupanega najde oče in ga prosi naj se vrne domov.

III. dejanje. Pri Violettini prijateljici Flori je ples v maskah; med povabljeni je tudi Alfred. Violetta vstopi v dvorano v spremstvu Douphola. Med igro izzove Alfred po prerekanju Douphola, Violetta skuša preprečiti duel, Alfred pa jo zavrne z ostrim nasmehom. Ker hoče Violetta ostati zvesta obljudi, ki jo je dala staremu Germontu, se zlaže, da ljubi Douphola. Od bolečine strti in užaljeni Alfred vrže v jezi vpričo gostov Violetti denar pred noge, kot plačilo za ljubezen. Vsi so ogorčeni, Violetta pade v nezavest. Alfredov oče pride in očita sinu njegovo nespodobno obnašanje. Gostje se brigajo za Violetto, oče pa odpelje svojega skesanega in obupanega sina odtod.

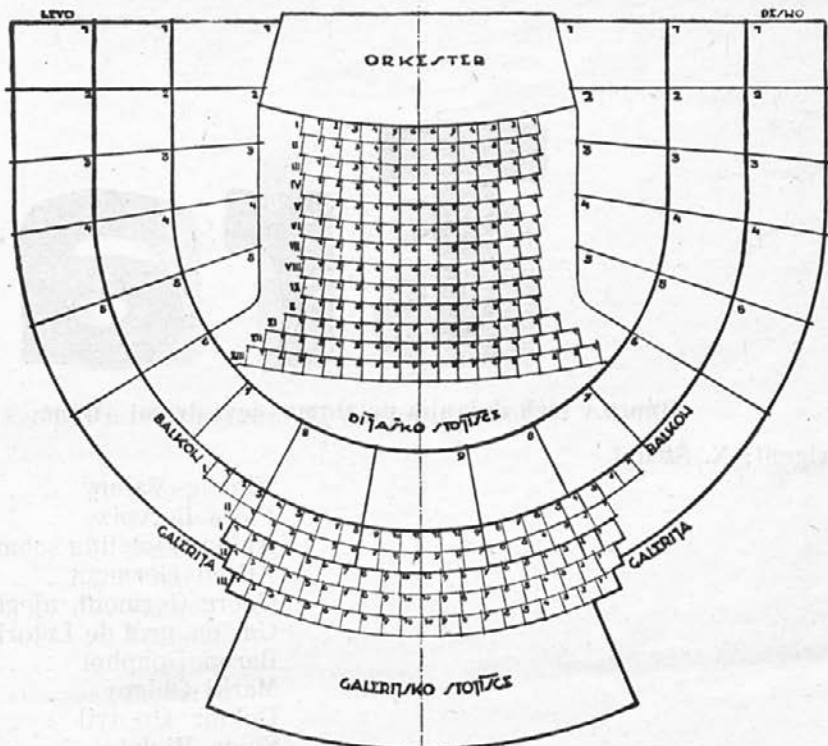
IV. dejanje: Violetta leži bolna v preprosti sobici v Parizu. Dnevi so ji šteli in upanja nima več, da se snide z Alfredom. Stari Germont ji je pisal, da je svojega sina po duelu z Doupholom poučil o njeni veliki žrtvi, ki jo je prinesla in da sta oba na poti k njej k novi sreči. Na ulicah je karneval. Alfred pride. Oba si padeta v naročje; bolezen pa ji šteje ure in Violetta umre v naročju svojega Alfreda.

Junakinja „Traviate“

»Traviata« je posneta po slovitom Dumasovem romanu »Dama s kamelijami«. Dekle, ki je služilo Aleksandru Dumasu za vzor nesrečne junakinje njegovega romantično-sentimentalnega romana, je bila Marija du Plessis. »Dama s kamelijami« se je narodila neki pariški branjevki, ženi hudega alkoholika. Mož je bil delomržen človek. Ker ni imel denarja za popivanje iz drugih virov je morala mala Marija beračiti po ulicah in izročati priberačeni denar očetu. Tako je bila že v najnežnejših letih rednica troglave družine. Ko je Marija dovršila dvanajsto leto, jo je brezsrčni oče prodal nekemu bogatašu; tako je postala Marija že v zgodnji dekliški dobi ženska dvomljive vrednosti. Petnajst let stara je bila že splošno znana in iskana kurtizana v Parizu. Imeli so jo v rokah največji bogataši in umetniki. Pariška »jeunesse dorée« jo je plačevala s suhim zlatom. Blodniško življenje pa je Marijo bolj in bolj ubijalo. Najrahljša izprememba ji je škodovala. Radi njene nežnosti so jo moški nosili na rokah, toda ta obzirnost je vpričo njene šibke konstitucije malo zalegla. Svoj pravi sloves pa je Marija dosegla po svojem sedemnajstem letu. Ta doba je trajala do njene smrti. Umrla je 22 let stara, objokovana od vseh, ki so jo osebno poznali ali ki so o njej slišali pripovedovati. Naslov »dame s kamelijami« je dobila po tem, ker je bila tako slabotnih živcev, da ni prenesla vonja nobenih cvetlic razen kamelij. Pariška javnost je obdržala nesrečno Marijo v spominu do danes. Vsako leto na dan njene smrti je grob okinčan s kamelijami, katere prinašajo tja književniki, umetniki ter častilci Marijine vloge v Dumasovem romanu in Verdijevi operi.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Nar. gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Oton Zupančič. Urednik: M. Bravničar. - Tiskarna Makso Hrovatin, vsi v Ljubljani.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

Kaj je lepota, katera osvaja, očara smrtnika od najnižjih delavskih vrst, do mogočnih kron, prestolov?

Lepota je najkрасnejša cvetlica, s katero more mati priroda obdariti ženo, katere sveta dolžnost je, vzgajati in negovati to cvetlico.

Kako se neguje, vzgaja ta divna cvetlica? Ne mogoče z različnimi pudri, suhimi, mastnimi šminčkami: nasprotno, tisto je pokončevanje prave lepote. Lepota rabi pravih

sočnih, vegetalnih tvarin, katere delujejo, hranijo, ne pa sušijo. Za zvečer uporabljajte **Uran kremo** mastno, zjutraj izperite z mlčno vodo ter z **Uran Zoraida milom**, nakar takoj namažite z **Uran Zoraida kremo** dnevno, nato z **Uranovim Zoraida pudrom**, ki je lahek, ne-tolžen, kakor prašek cvetlice. Ne samo, da lice po masaži z Uran kremo nočno, Zoraido kremo dnevno ter Zoraida

pudrom, postane divno, cvetoče, mladostno, iz katerega diši kipeče zdravje, ampak ta edinstveni preparat naredi kožo baržunasto, mehko, marmornato gladko.

Uran krema nočna, Uran Zoraida krema dnevna, ter Uran Zoraida milo so edina nedosegljiva polepšala moderne žene, vsled tega bi morali Uran kremo nočno, Uran Zoraida kremo dnevno, Uran Zoraida puder in Uran Zoraida milo, krasiti njeno psiho.

Parfumerija Uran, Ljubljana

Traviata

Opera v treh dejanjih po Dumas-jevi drami »Dama s kamelijami« napisal F. M. Piave, prevedel N. Stritof, uglasbil G. Verdi.

Dirigent: N. Stritof.

Režiser: B. Kreft.

Violeta Valery	Z. Gjungjenac
Flora Bervoix	N. Španova
Anina, Violetina sobarica	Š. Ramšakova
Alfred Germont	J. Gcstič
Georg Germont, njegov oče	V. Janko
Gaston, grof de Letorière	A. Drmota
Baron Douphol	S. Magolič
Marki Obigny	F. Jelnikar
Doktor Grenvil	M. Rus
Sluga Violete	A. Perko
Sluga Flore	Z. Bekš

Prijateljice in prijatelji Violete in Flore.
Kraj: Pariz in okolice. — Čas: sedanjost.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Začetek ob 20.

Konec ob pol 23.

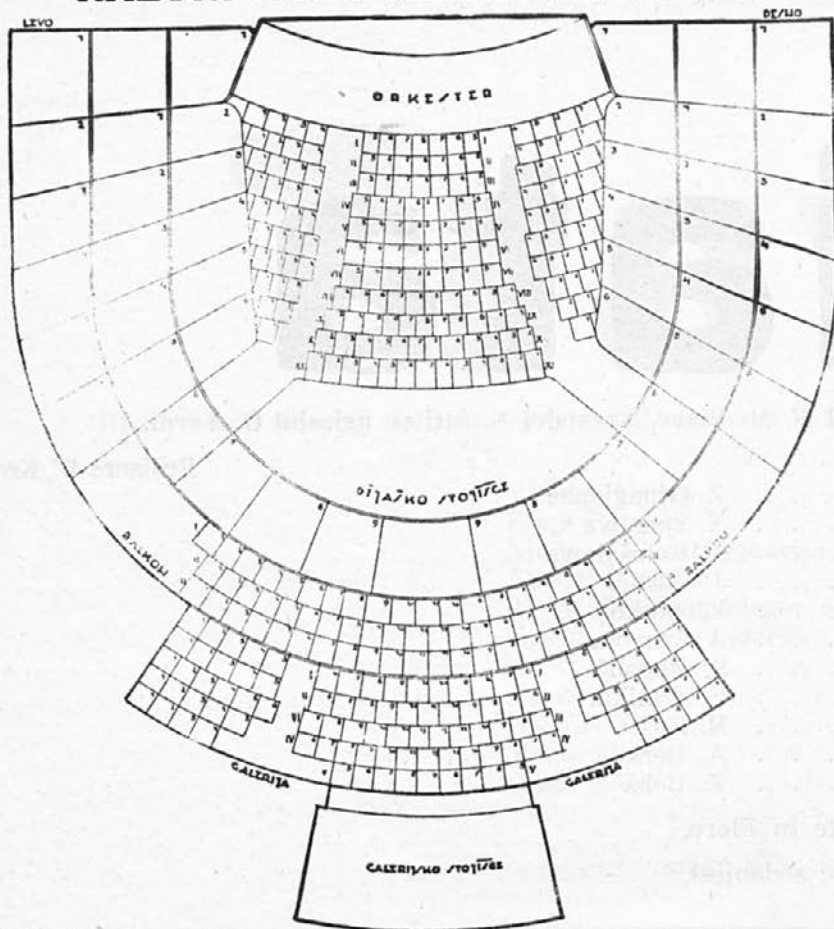
Parter: Sedeži I. vrste Din	42—
„ II. - III. vrste	37—
„ IV. - VI.	33—
„ VII. - IX.	28—
„ X.	26—
„ XI.	26—
Lože Lože v parterju	140—
„ I. reda 1-5	140—
„ 6-9	160—

Dodatni ložni sedeži Parterju Din	22—
„ „ „ „	27—
Balkon: I. vrsta	27—
„ II. „	23—
„ III. „	18—
„ I. „ „ balkon	20—
„ II. „ „ „	10—

Galerija: Sedeži I. vrste Din	14—
„ II. „	13—
„ III. „	13—
„ IV. „	10—
„ V. „	10—
Stojišče	3—
Dijaško stojišče	7—

Predpisana taksa za penzije in vožnino je vračunana v cenah
VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagajni opernem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

Po predstavi

v kavarno

NEBOTIČNIK

Dnevno koncert popoldan in
zvečer do 1 1/2 ure zjutraj
Pivo - izbrana vina
Topla in mrzla jedila

Priporoča se Vam

„SLAVIJA“

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA D. D.
V LJUBLJANI

za zavarovanje

proti oškodovanju vsled požara, eksplozije, kraje, toče, nesreč i. t. d. na zgradbah, opremi, tvornicah, avtomobilih kot tudi na lastnem telesu in življenju

Podružnice: Beograd, Sarajevo, Zagreb, Osijek, Novi Sad, Split

Glavni sedež: Ljubljana, Gosposka ulica 12

Telefon števil. 2176 in 2276

Knjigarna

Učiteljske tiskarne v Ljubljani

Frančiškanska ul. 6

Podružnica:

Maribor
Tyrševa ulica 44

Ima v zalogi vse slovenske leposlovne, znanstvene in šolske knjige, mnogo hrvaških, srbskih, francoskih, angleških, italijanskih del ter velika izbira nemških leposlovnih in znanstvenih knjig. Razna učila za šolo in dom. Naroča vse jugoslovanske, slovanske, nemške, francoske, angleške in italijanske revije. Velika izbira muzikalij za vse instrumente kakor tudi klavirskih izvlečkov za petje in klavir. Velika izbira modnih časopisov.

Samozavesten,

prikupen nastop

na družabnih prireditvah

edinole v

PEKO

čevlju

